

ЗУЛФИЯХОНИМ ШЕЪРЛАРИДА ТОНГ ТАСВИРИ

*Тошкент давлат тиббиёт университети “Тиббий профилактика ва
жамоат саломатлиги” факультети 105-в гуруҳ талабаси
Соибназарова Дурдона Одил қизи*

Мендан бошланади уйда уйғониш,
Зеро, уйқу нима билмаган жонман,
Менга жуда мушкул яшашдан қониш,
Сафардан бир нафас тинмас карвонман.

Зулфия

Аннотация: Мақолада Зулфияхоним шеърларининг кўпрок воқеабандлиги, тонг манзараси, унинг ҳар бир сўзида катта маҳорат, етуклик, ҳаётга яқинлик белгиси каби жиҳатлари ниҳоятда ёқимли ва аниқ ифода этилган. Энг муҳими шоира Зулфия шеърятининг ўзига хос энг яхши хусусиятлари ўрганилган.

Аннотация: В статье подробно рассматривается сюжетность стихов Зульфийахоним, изображение рассветной природы, где каждая строка наполнена мастерством, зрелостью и близостью к жизни. Особое внимание уделено лучшим, характерным чертам поэзии поэтессы Зульфийи.

Abstract: The article discusses the narrative depth of Zulfiya's poems, the depiction of dawn scenes, with each word expressing great skill, maturity, and

closeness to life. It particularly highlights the best distinctive features of the poetess Zulfiya's poetry.

Калит сўзлар: Дилга содиқлик, фидойилик, гўзаллик, ишонч, диёнат, ҳақиқат, поклик, ишқ, севинч, узлуксиз меҳнат. Тонг тимсоли ва тасвири, буюк бахт, ёруғ дунё, вафо, она табиат.

Ключевые слова: Верность душе, самопожертвование, красота, доверие, честность, правда, чистота, любовь, радость, непрерывный труд. Символ и образ рассвета, великая счастье, светлый мир, верность, матушка-природа.

Keywords: Fidelity to the heart, dedication, beauty, trust, honesty, truth, purity, love, joy, continuous work. Symbol and image of dawn, great happiness, bright world, loyalty, Mother Nature.

Севимли шоирамиз Зулфияхоним хусусида фикр юритиш жуда мароқлидир. Зулфия шеърлярида таъсирли сўзлар инсонни ўзига ром этади. Унинг севги ва муҳаббатга муносабатида олам қадар маъно мужассам. Унда юрак ҳарорати, ўтли ишқ таровати, ҳақиқат, дилга содиқлик, севинч, фидойилик ва гўзаллик ўз ифодасини топган.

Шоира Зулфияхоним буюк ва пок тонг гўзалликларига ошиқ бўлиб, тонгни қадрлашга фидойи бўлди. Бу фазилят унга хамирдан қил суғургаидек осон ва ўз-ўзидан қўлга кирган эмас, албатта. Узлуксиз меҳнат, уриниш, изланишдан, тунлар уйғоқ ўтганидан, ёзиб-чизганидан, ўқиганидан, ўрганганидан, отаётган тонгни кутганидан, тонгни суюб, куйлаганидан ҳосил бўлди.

Зулфияхоним шеърларида тонг тимсоли, тонг тасвири буюк эрк, буюк бахт, буюк давр, буюк ва ёруғ дунё тимсолидай жаранглаб кетганлиги ва ҳануз

ўшандай жаранглаб турганлиги ҳеч кимга сир эмас, ҳаммаси фақат меҳнатдан, тинимсиз, узлуксиз меҳнатдан!

Зулфияхоним овози тиниб қолгани йўқ, балки янги жаранг, ўктамлик зиналарига кўтарила олди. Зулфияхоним шеърлятида вафо мотивлари билан бир қаторда ватанпарварлик, она табиатнинг моҳирона чизгилари, она тупрок қўшиқлари, қардошлик қўшиқлари, оналик фахриялари, ватандошлик садолари ҳам энг ўзак мавзулардан. Шоиранинг талай шеърлари адабиётимизда воқеа даражасига кўтарилган шеърлардир. Зулфияхоним ўзбек шеърлятини жаҳон минбаридан жаранглатганлардан биридир.

Зулфияхоним шеърлари кўпроқ воқеабанд, манзарали, кўз олдингизда ҳаётнинг бир парчаси, бир бўлаги бўлиб ярқираб тургани турган. Унинг ҳар бир сўзида катта маҳорат белгиси, етуклик белгиси, ҳаётга яқинлик белгиси мавжуд. Аслик, яъни тақлиддан йироқлик ҳам шоира шеърлятининг яхши хусусиятидир.

Зулфияхоним ўз орзусига тўла етган кўклам ва бахт жарчиси, тонг куйчиси, юракларда чақмоқ чақиб, оловлантириш бахтига эришган омадёр қаламкашдир. Шоира бутун ҳаётини, билимини, вақтини, уқувини — бутун ўзини ва ўзлигини шеърлятга бағишлаган, қисқача қилиб айтсак, шеърлят учун туғилган жондир. Хусусан унинг қуйидаги мисраларида олам қадар маъно мавжуд:

Тинчгина тонг отар. Чикади куёш,

Кўм-кўк майсаларда ялтирар шабнам.

Осмон ҳам тип-тиник, еллар мусаффо,

Эркин нафас олиб уйғонар эл ҳам.

Ҳақиқатан ҳам Зулфияхоним шеърятида олам гўзаллиги мужассам. Унинг ўрни беминнат, фаолияти ҳамма жойда улуғланади. Зулфияхоним том маънода маънавиятли, баркамол комил инсондир. Унинг оилада фарзандларига сингдирган тарбиясида ибрат ва намунали мактаб мавжуд. Унда Ватанга, ота онага содиқлик, фидойилик, меҳр-муҳаббат, ўзаро ҳурмат, соғлом дунёқараш, хулқ-атвор, одоб-ахлоқ каби юксак инсоний фазилатлар мужассамланган. Шу жиҳатдан ҳам Зулфияхоним оилада тарбиячи, мураббий аёл бўлган. Фарзандларига тўғри тарбия бериш, уларни она юртига, Ватанига фидойилик руҳида тарбиялашдек муҳим ишлар кўпроқ уларнинг зиммасида бўлиб, болаларини ёшлигиданоқ меҳнатсевар, илмга чанқоқ шахс сифатида тарбиялаганлар. Бунда Зулфияхонимнинг ўзгача янгича фикрлаш, тафаккур қилишини жуда яхши ҳис этиш мумкин. Дарҳақиқат, келажакни ўйлаган, нурли истиқболни кўзлаган Зулфияхоним доимо эъзозда. Унинг жамолидан таралган нур, гўзаллик ҳамиша оламни мунаввар этган. Юртимиз равнақиға сайқал берган. Бу дунёда Зулфияхонимдек аёллар, оналар борки, улар яхшилик, эзгулик, меҳр-оқибат, тирикликнинг устуни бўлаверадилар. Улар борки, хонадонимиз тинч-осойишта, саранжом-саришта, юртимизда файзу-барака ҳукмрондир. Зулфияхонимнинг ҳурмати, қадр-қиммати осмон қадар кенг ва бепаёндир.

Зулфияхонимнинг энг яхши фазилатларидан бири унинг сабр-тоқатлилигидир. Шунинг учун ҳам уни гўзаллик тимсоли дейиш ҳам мумкин. Зулфияхонимни эъзозлаш, унга юксак эҳтиромлар кўрсатиш ўзбек халқига хос хусусиятдир. Оқила ва гўзал Зулфияхоним ўзининг ғамхўрлиги, меҳрибонлиги, қалби дарёлиги билан оилада ва бутун жамиятдаги мувозанатни, поклик, ҳалолик, самимият ва адолат муҳитини сақлаганлар. Ҳақиқатан ҳам Зулфия оламни гўзал, меҳрли ва адолатли қилиш учун яратилган. Унинг меҳр тўла мунис кўзларида илохий нурни илғаш мумкин. Ана ўша ёғду ҳаётни ғолиб ва мафтункор этгувчи қудратли гўзалликдир. Ана

шу зиё фарзанд зуваласида жасорат, муҳаббат, она тупрокқа садоқат, ҳалоллик, Ватан тақдирига масъуллик ҳисси бўлиб қарор топади. Ана шу меҳр нурида шоира ўз халқи, миллати умрини боқий этувчи даҳо фарзандларини камолга етказишга интилади. Бу эса Зулфиянинг орзу-тилакларини ўлмас рўёбидир. Шунга кўра, дунёни лол қолдирган аجدодлар шуъласи ҳамон йўлимизни ёритар экан, истиқболнинг, янги асрнинг буюкларини ҳам аёл камолга етказди дейилади. Барчамиз учун азиз мўътабар бўлган шоира Зулфияхоним ҳақида сўз юритар эканмиз, аёлни эъзозлаш, аёлга эҳтиром кўрсатиш халқимизга хос олижаноб қадрият эканлигини яна бир бор ҳис этамиз. Шу жиҳатдан қалбимиз, юрагимиздаги жамики эзгу фазилатлар учун азиз ва меҳрибон шоирамизнинг хизматларини ҳеч нарса билан қиёслаб, баҳолаб бўлмайди. У ўзининг меҳр-муҳаббати, вафо ва садоқати, фидойилиги, ҳамиша яхшилик ва эзгуликка интилганлиги билан гўзаллик тимсоли сифатида намоён бўлади. Зулфиянинг шаклу шамойили сийрати, маънавият оламида ибодат-ҳаё, андиша, сабр ва маътонати ҳар жиҳатдан ибратлидир. Зулфияхонимнинг мазмунли ҳаёти ва ижодидан баҳраманд бўлиб, яратиш ва бунёдкорлик ишлари билан шуғулланиш барча ёшларнинг муқаддас бурчидир. Бу борада жуда катта, улкан ва фойдали ишларни режалаштириш ва уларни муваффақиятли амалга ошириш борасида тинимсиз меҳнат қилиш, ўқиш талаб этиладики, натижада Зулфияхонимнинг миллий меросига нисбатан ихлосимиз ошади.

Хулоса шуки, ёшлар келажак фарзандлари сифатида яхши ўқиши, ҳар жиҳатдан баркамол инсон бўлиши учун мустақил ижодий фаолият билан шуғулланиши, Зулфия ижодини пухта ўзлаштириш учун юксак савияда фаолият кўрсатиши керак. Натижада ёшлар фаолиятида ижобий ўзгаришлар, мустақил ижодий изланиш ва ишлаш малакалари ҳосил бўлади. Дарҳақиқат ҳозирги кунда республикамизнинг барча таълим муассасаларида ёшларнинг юксак маънавиятли, мустақил ва эркин фикрлаш кўникмасига эга бўлишлари,

замонавий илм-фан ютукларини пухта ўзлаштиришлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Ҳозирги кундаги асосий вазифа яратилган кенг имкониятлардан унумли фойдаланиб, Зулфияхоним издошлари сифатида бадий-эстетик жиҳатдан ёшлар ижодий тафаккурини ривожлантириш, зарур масала ҳисобланади. Бунинг учун ёшларнинг ақлий-интеллектуал, ижодий қобилиятларини ривожлантириш ва ривожланган демократик давлатлар даражасида, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали мутахассис бўлиб етишишини таъминлашда ижод ва ижодкорлик масалаларига жиддий эътибор бериш асосида айнан Зулфияхоним ижодини пухта ўзлаштириш орқали чексиз муваффақиятларга эришиш мумкин.

Адабиётлар рўйхати

1. Зулфия ҳаёти ва ижоди. Тузувчи Х.Сулаймонова “Ўқитувчи” – Тошкент – 1980.32 бет.
2. Зулфия “Баҳор келди сени сўроқлаб” Зулфия таваллудининг 100 йиллигига бағишланади. Янги аср авлоди Тошкент.2019. 178 бет.
3. Зулфия (1965). Юрак. Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт.